

Nařízení Krajské veterinární správy pro Jihomoravský kraj č. 5/2009

Krajská veterinární správa pro Jihomoravský kraj (dále také „KVS“), jako místně a věcně příslušný správní orgán podle ustanovení § 47 odst. 1 písm. b) a § 49 odst. 1 písm. c) zákona č. 166/1999 Sb., o veterinární péči a o změně některých souvisejících zákonů (veterinární zákon), v platném znění, v souladu s ustanovením § 54 odst. 1 písm. d), odst. 2 písm. a) a odst. 3 citovaného zákona nařizuje tato

mimořádná veterinární opatření při výskytu nebezpečné nákazy - varroázy včel.

Mimořádná veterinární opatření se nařizují k ochraně chovů včel na území Jihomoravského kraje. Vyšetřením zimní měli, byla ve včelstvech u chovatelů v Jihomoravském kraji zjištěna a laboratorně prokázána nebezpečná nákaza – varroáza včel. Vzhledem k velkému počtu ohnisek ve všech okresech Jihomoravského kraje je nutno posuzovat území Jihomoravského kraje za plošně zamořené varroázou včel.

Článek 1

Monitoring varroázy

- 1) Okresní (Městské) výbory Českého svazu včelařů (dále také „OV ČSV“) v rámci Jihomoravského kraje na svém území zajistí organizaci monitoringu spadu roztočů (*Varroa destructor*) v letním období 2009 tak, aby každá základní organizace Českého svazu včelařů (dále také „ZO ČSV“) určila monitorovací stanoviště tj. chovatele včel, kteří budou v období od 1. června do 30. června ve čtrnáctidenních intervalech a od 1. července do 30. září v týdenních intervalech u svých vybraných včelstev (nejlépe okrajových a nejsilnějších) provádět monitoring varroázy.
- 2) Monitoring varroázy se v období dle čl. 1 odst. 1 skládá,
 - z odečtu denního přirozeného spadu roztočů z upravené podložky nebo dna proti vynášení roztočů včelami a
 - z prohlídky trubčího plodu, který se provádí, tak že se nejméně na třech místech plodiště odvíčkují dvacet trubčích buněk ve stadiu fialových očí, kukly se vyjmou a zhodnotí se dohromady množství dospělých samic *Varroa destructor*, vývojových stadií, samečků i vajíček.
- 3) Za ohrožující stav, vyžadující okamžitý zásah, se považuje denní spad pěti a více samic roztoče nebo silné napadení trubčího plodu u více než poloviny prohlédnutých buněk u některého včelstva.
- 4) Na monitorovacích stanovištích, kde byl zjištěn ohrožující stav, provedou chovatelé včel neodkladně preventivní a léčebné zákroky (ošetření) uvedené v čl. 2 odst. 1. Na ostatních stanovištích v katastrálním území obce, kde byl zjištěn ohrožující stav, provedou chovatelé včel vyšetření a při zjištění ohrožujícího stavu, ošetření včelstev uvedené v čl. 2 odst. 1.
- 5) Od 1. října do 31. prosince 2009 hlásí monitorovací stanoviště spad roztočů za 24 hodin po fumigacích a aerosolovém ošetření (čl. 3). Stejně tak hlásí spad roztočů po všech ošetřeních včelstev v průběhu sezóny.
- 6) Výsledky monitoringu shromažďuje příslušný OV ČSV a výsledky předává jedenkrát týdně Krajské veterinární správě pro Jihomoravský kraj. Pokud jsou monitorovací stanoviště zapojena do varroamonitoring systému (www.varroamonitoring.cz), není nutno zasílat výsledky monitoringu KVS.

Ošetřování včelstev

Článek 2

Ošetřování včelstev v letním období

- 1) Při zjištění většího než přirozeného spadu roztočů nebo vysoké invadovanosti trubčího plodu v době snůšky (čl. 1 odst. 3) se provede ošetření včelstev použitím FORMIDOLU - odparných desek s kyselinou mravenčí. Aplikace je možná během pozdního jara a po celé léto, pokud teploty v průběhu dne dosahují alespoň 20 °C.
- 2) Po posledním medobraní provedou chovatelé včel bez zbytečného odkladu ošetření včelstev následujícím způsobem:
 - a) při nižší intenzitě invaze roztoče použitím FORMIDOLU - odparných desek s kyselinou mravenčí,
 - b) v případech:
 - kdy při vyšetření zimní měli, byl u více než 25 % stanovišť průměrný nález více než tři samičky Varroa destructor na včelstvo,
 - kdy bylo zjištěno vysoké napadení trubčího plodu,
 - kdy byl průměrný přirozený letní spad roztočů vyšší než 5 samiček Varroa destructor denně (signalizována vysoká intenzita varoázy),provedou plošné ošetření včelstev (nejméně na katastru obce, lépe na celém území základní organizace) přípravky GABON PA 92 nebo GABON PF 90. Ke snížení rizika tvorby reziduí se GABON PF 90 aplikuje maximálně ve dvou letech po sobě.
- 3) V oblastech s prokázanou rezistencí roztočů na pyrethroidy se odchýlně od čl. 2 písm. b) aplikuje FORMIDOL (v případě nutnosti i opakovaně) nebo přípravek na bázi thymolu v rámci schváleného klinického hodnocení organizovaného Výzkumným ústavem včelařským v Dole (dále také „VÚVč“).

Článek 3

Ošetřování včelstev na podzim a v zimě

- 1) Chovatelé včel vloží nejpozději do 30. září 2009 do všech včelstev podložky zakrývající celé dno úlu. Podložky se vždy po ukončení diagnostického odběru spadu nebo po ukončení léčby řádně ometou, očistí a vrátí zpět na dno úlu. Po posledním ošetření, má být interval mezi ošetřením a ometením podložek 7 dní, mezi ometením podložek a odběrem zimní měli k laboratornímu vyšetření pak nejméně 30 dnů.
- 2) V období od 10. října do 31. prosince 2009 provedou chovatelé včel **trojí opakované** ošetření všech včelstev přípravkem VARIDOL (FUM, AER). Ošetření se provede nejlépe komisionálně, a to fumigací nebo aerosolem. Ve včelstvech nemá být při druhém a třetím ošetření zavíčkovaný včelí plod. Pokud je ve včelstvech v době 2. a 3. ošetření (např. při teplém počasí) zavíčkovaný plod, odstraní se vyřezáním nebo rozdrásáním. Doporučené intervaly mezi ošetřeními jsou 14 – 21 dní. Poslední ošetření v prosinci, kdy jsou včelstva bez plodu, se doporučuje provést aerosolem. Při použití acetonu lze aerosol aplikovat do teploty minus 5 °C.
- 3) Podle místních podmínek a po konzultaci s příslušným inspektorátem KVS je možno upravit konkrétní termíny druhého a třetího ošetření. **Tři ošetření se provádějí bez ohledu na to, zda byl v podletí použit Gabon PA 92 nebo Gabon PF 90.** V odůvodněných případech, na základě výsledků monitoringu rezistence organizovaného VÚVč nebo při výskytu včelomorek (Braula coeca), může být

VARIDOL při fumigaci nahrazen přípravkem MP-10 FUM a při ošetření aerosolem přípravkem M-1 AER.

- 4) Po provedené podzimní léčbě včelstev se chovatelům včel nařizuje vyšetření směsného vzorku zimní měli. Vzorky měli chovatelé odeberou, nejlépe komisionálně, nejpozději do 15. února 2010. Vyšetření provádí akreditované laboratoře.
- 5) V okresech s výskytem moru včelího plodu a navazujících ochranných pásmech stanoví příslušný inspektorát KVS časový harmonogram odběrů měli k vyšetření na varroázu a mor včelího plodu.
- 6) Zimní měl nesmí být po odběru přesívána přes síta s otvory menšími než 5 mm, aby mohl být při vyšetření zachycen i eventuální výskyt malého úlového brouka *Aethina tumida*.
- 7) ZO ČSV v rámci Jihomoravského kraje nahlásí, bez zbytečného odkladu, příslušnému inspektorátu KVS jména a adresy majitelů stanovišť včelstev v obvodu ZO, kde nebylo provedeno ošetření nebo odběr vzorků k nařízenému laboratornímu vyšetření.

Článek 4

Předjarní ošetření včelstev

- 1) Předjarním ošetřením se rozumí nátěr víček zavičkováného plodu vodní emulzí přípravku M-1 AER, spojený s fumigací přípravkem Varidol FUM. Předjarní ošetření včelstev provedou chovatelé včel u všech včelstev:
 - v okresech s výskytem hromadných úhynů včelstev,
 - v rámci ZO ČSV, ve kterých procento stanovišť bez nálezu nedosáhlo 25 % všech vyšetřovaných vzorků.
- 2) Předjarní ošetření včelstev provedou chovatelé včel i v rámci ZO ČSV s vyšším podílem vzorků bez nálezu než 25 %, přičemž se ošetří pouze včelstva na stanovištích s nálezem více než tři samice roztoče *Varroa destructor* v průměru na včelstvo. KVS může povolit i ošetření stanovišť s podlimitním nálezem, pokud o to chovatel včel požádá.
- 3) Pokud bude v průběhu roku 2009 v Jihomoravském kraji prokázána rezistence roztoče na pyretroidy, může KVS pro postižené oblasti stanovit odchylný postup ošetření.
- 4) Předjarní ošetření, kromě ošetření Formidolem v rezistentních oblastech, musí být skončeno nejpozději do 15. dubna 2010. Pro předjarní ošetření je zakázáno používat přípravky GABON PF 90 a GABON PA 92.

Článek 5

Přesuny včelstev kočováním

- 1) Na území Jihomoravského kraje lze kočovat za splnění následujících podmínek:
 - byla-li všechna včelstva na trvalém stanovišti vyšetřena na varoázu s negativním výsledkem,
 - pokud byl na trvalém stanovišti zjištěn pozitivní nález, tj. více než 3 roztoči na včelstvo, musí být prokazatelně provedeno předjarní ošetření podle předchozích předpisů (čl. 3 odst. 1 nařízení KVS č. 2/2007),
 - za dodržení podmínek platného nařízení KVS o opatřeních k ochraně chovů včel v souvislosti s výskytem nebezpečné nákazy moru včelího plodu,

- přemísťovaná včelstva musí být provázena veterinárním osvědčením KVS,
- po přemístění na další kočovné stanoviště nebo návratu na trvalé stanoviště po 1. červnu 2009, musí být kočující včelstva neprodleně preventivně přeléčena, a to FORMIDOLEM, (pokud se návrat uskuteční před posledním vytočením medu) nebo GABONEM PA 92 nebo GABONEM PF 90, (pokud se návrat uskuteční po posledním vytočení medu a nejde o oblast s rezistencí roztočů). V rezistentních oblastech se provede ošetření FORMIDOLEM, v případě silného napadení opakovaně.

2) KVS rozhodne o přesunech včelstev na základě komplexně zpracovaného plánu přesunu za celý okres pro celou sezónu 2010, který předloží OV ČSV i neorganizovaní včelaři do 31. března 2010. Dodatečné žádosti jednotlivců posoudí KVS v kontextu s celookresním plánem.

Článek 6

Ošetřování včelstev v ekologickém zemědělství

1) Do výskytu tří roztočů včetně v průměru na jedno včelstvo v rozboru zimní měli a do výskytu tří roztočů včetně v průměru na jedno včelstvo v rozboru denního spadu za období 15. 7. – 15. 9. 2009 nemusí chovatel včel v ekologickém zemědělství používat žádná léčiva.

2) Včelstva na stanovišti, u nichž v rozboru zimní měli, byli zjištěni více než tři roztoči v průměru na jedno včelstvo, ošetří chovatel včel v ekologickém zemědělství přípravkem FORMIDOL (účinná látka kyselina mravenčí), případně jinými přípravky s obsahem látek v přírodě se vyskytujících, pokud je jejich použití v České republice schváleno nebo je povoleno jejich klinické hodnocení.

3) V době od 15. 7. do 15. 9. 2009 sleduje chovatel včel v ekologickém zemědělství u všech včelstev v týdenních intervalech přirozený spad roztočů a při nálezů více než tří roztočů v průměru na jedno včelstvo ošetří včelstva přípravky uvedenými v odstavci 2.

4) Chovatel včel v ekologickém zemědělství každoročně obmění jednu třetinu používaných plástů a v okolí stanovišť svých včel dohledává a odstraňuje včelstva divoce žijící.

5) Chemické přípravky k ošetření včelstev lze použít na základě nařízení Krajské veterinární správy, a to pouze při zvýšeném výskytu roztočů. Včelstva takto léčená se z produkce biomedu vyloučí.

Článek 7

Poučení o nákaze

Varroáza je nebezpečné parazitární onemocnění včel a včelího plodu, které vyvolává roztoč Varroa destructor. Roztoč napadá včelí plod, nejčastěji trubčí, na kterém se rozmnožuje a dospělé včely. Roztoč může být přenašečem virových, bakteriálních a plísňových onemocnění včel a včelího plodu. Roztoč, pokud není včelstvo včas léčeno účinnými přípravky, způsobuje úhyn včelstva. Nákaza se šíří především nakaženými trubci, včelami a roji. Diagnóza se stanoví klinickým vyšetřením, zejména zavičkování trubčího plodu nebo laboratorním vyšetřením spadu, měli a včel.

Článek 8

Sankce

Za porušení povinností stanovených tímto nařízením bude uložena pokuta podle ustanovení § 71 nebo § 72 zákona č. 166/1999 Sb., o veterinární péči a o změně některých souvisejících zákonů (veterinární zákon), v platném znění.

Článek 9

Závěrečná ustanovení

- 1) Se zřetelem na průběh zdolávání nákazy mohou být některá opatření změněna, případně zrušena.
- 2) Nabytím účinnosti tohoto nařízení se ruší nařízení Krajské veterinární správy pro Jihomoravský kraj č. 2/2007 o mimořádných opatřeních k ochraně chovů včel v souvislosti s výskytem nebezpečné nákazy varroázy včel ze dne 26. 3. 2007.
- 3) Toto nařízení nabývá podle ustanovení § 76 odst. 3 veterinárního zákona platnosti a účinnosti dnem jeho vyhlášení; za den jeho vyhlášení se považuje den jeho vyvěšení na úřední desce Krajského úřadu Jihomoravského kraje. Nařízení musí být každému přístupné u Krajské veterinární správy pro Jihomoravský kraj, Krajského úřadu Jihomoravského kraje a všech obecních úřadů, jejichž území se týká.

V Brně dne 22. 5. 2009

MVDr. Jaroslav Salava v.r.
ředitel Krajské veterinární správy
pro Jihomoravský kraj

